

RESPECTPROTOCOL

INCLUSIEF HET STAPPENPLAN BIJ PESTEN

Inhoudsopgave:

1. Inleiding	3
2. Definitie van plagen en pesten	4
3. Aanpak van pesten	5
3.1 Preventie	5
3.2 Voorwaarden voor een goede aanpak van pesten	7
3.3 Wat mag u verwachten van de leerkracht op school	8
3.4 De aanpak	8
3.5 Wat wordt van u als ouder verwacht	9
3.6 Tips voor kinderen	10
4. Het stellen van grenzen	11
4.1 Begeleidingsplan voor gedrag	11
4.2 Verwijderingsprocedure	11
5. Begeleiding van kinderen	12
5.1 Begeleiding van het gepeste kind (suggesties)	12
5.2 Begeleiding van de pester (suggesties)	12
5.3 Mogelijke oorzaken van pestgedrag	13
6. Adviezen aan ouders	14
6.1 Ouders van gepeste kinderen (suggesties)	14
6.2 Ouders van pesters (suggesties)	14
6.3 Alle ouders van de zwijgende meerderheid (suggesties)	14
7. Tenslotte	15
8. Bijlage, handelingsuggesties voor leerkrachten en ouders	16

1. Inleiding

Alle kinderen mogen zich in hun basisschool periode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Op basisschool Klippeholm werken we met de Kanjertraining. We vinden het belangrijk om structureel aandacht te besteden aan de manier waarop we met elkaar omgaan. Daarom vinden we dat het respectprotocol vanuit het oogpunt van de Kanjertraining moet worden opgesteld.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken, zijn kinderen en volwassenen beter in staat, als zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aan te spreken op deze regels en afspraken. In elk lokaal en in de gangen hangen de kanjerregels. Aan het begin van ieder schooljaar wordt de pestposter en de smileyposter met de groep besproken.

De ouders worden geïnformeerd door naar het respectprotocol op de website te verwijzen als bijlage van de schoolgids.

Het respectprotocol maakt geen onderscheid tussen pesten en cyberpesten. Onder cyberpesten verstaan we het verzenden (of ontvangen) van informatie die tot doel heeft andere personen te ergeren, kwellen of intimideren. Wanneer er sprake is van (cyber)pesten, gaat de aanpak genoemd in het respectprotocol in werking.

We vertrouwen elkaar

We helpen elkaar

2. Definitie van plagen en pesten

Plagen is vaak een incidenteel, onbezonnen en spontaan negatief gedrag. M.a.w. het is eerder een onschuldige, eenmalige activiteit waarbij humor een rol kan spelen. Het plagen speelt zich af tussen twee kinderen (of groepen) van min of meer gelijke sterkten. Het gaat om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. De kinderen leren in deze situatie(s) om met conflicten om te gaan. Dit is een vaardigheid die in hun latere leven van pas komt bij conflicthantering. Bij plagen is er sprake van incidenten en van een gelijke machtsverhouding. Er is geen winnaar of verliezer. Men loopt geen (blijvende) psychische en/of fysieke schade op.

Pesten is het systematisch psychisch en/of fysiek mishandelen van één of meer kinderen, die niet in staat zijn zichzelf te verdedigen. Bij pesten kan een onderscheid gemaakt worden tussen incidenteel pesten en structureel pesten. Sommige kinderen zijn continu slachtoffer van pesten. Sommige kinderen gedragen zich continu als pesters. De leerkracht weet niet altijd wat er zich afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de kinderen zelf. De leerkracht heeft ook de ouders nodig om informatie te krijgen over hetgeen zich afspeelt tussen de kinderen onderling. Om die reden is het van belang dat ouders en leerkrachten goed samenwerken om een goede sfeer op school te behouden. Een belangrijke stelregel is dat kinderen hun zorgen leren delen met iemand die ze vertrouwen, zoals hun vader, moeder of de leerkracht.

Vanaf groep 1 leren de kinderen het verschil tussen klikken (iets vertellen wat een andere kind heeft gedaan waarbij andere kinderen geen nadeel ondervinden) en vertellen. Als er sprake is van pesterijen, dan is het belangrijk dat kinderen dat vertellen aan hun vader, moeder of hun/een leerkracht.

3. Aanpak van pesten

3.1 Preventie

Op school werken we samen aan een klimaat met vriendelijke en respectvolle omgangsvormen. Dit doen we gestructureerd in alle groepen middels de Kanjertraining. De school zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar en ben je of blijf je niet zielig.

Duidelijk wordt gesteld dat de kinderen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school “de baas/het gezag” en de ouders zijn dat thuis.

De manier waarop we met elkaar willen omgaan maken we expliciet door de 5 Kanjerregels na te leven. Deze 5 Kanjerregels hangen in alle lokalen en de andere posters van de Kanjertraining zijn op andere plaatsen binnen de school goed zichtbaar opgehangen (waar de kinderen binnen komen). Middels het respectprotocol worden de ouders geïnformeerd met deze regels.

Deze zijn:

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- Niemand speelt de baas
- Niemand lacht uit
- Niemand blijft zielig

Met de kinderen wordt het respectprotocol bij de start van ieder nieuw schooljaar doorgenomen. We vinden het belangrijk dat ouders en kinderen weten op welke manier we werken aan een vriendelijk

klimaat op school en willen duidelijkheid geven over de waarop manier we pesten aanpakken mocht het zich voordoen.

Tevens starten we ieder schooljaar met de gouden weken en na de kerstvakantie met de zilveren weken.

Pesten is een probleem van alle direct betrokken partijen: kinderen (gepeste kinderen, pestkoppen en de zwijgende groep), leerkrachten en ouders.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van de Kanjercoördinator of de directeur nodig. Zij kunnen in samenwerking met de leerkracht het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Met behulp van de Kanjerlessen doet de school aan preventie. Kernpunten in de aanpak:

- a. De Kanjerafspraken.
- b. Denk goed over jezelf en de ander.
- c. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
- d. Denk oplossingsgericht.
- e. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
- f. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil:
 - I. Is er sprake van onvermogen, dan mag dit kind erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Dit kind heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
 - II. Is er sprake van onwil, dan krijgt dit kind een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overall rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.
- g. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling)
- h. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.
- i. Om het gedrag van onze leerlingen beter te kunnen verkennen en interpreteren en meer zicht te krijgen op wat hen bezig houdt (emoties, motivatie, angsten, zelfbeeld etc.) zal het Kanjer LVS (KanVas) gebruikt worden. Vanuit deze informatie zal er een vertaalslag gemaakt worden naar de kanjerlessen op groepsniveau. Wij maken gebruik van:
 1. Leerlingvragenlijst voor groep 5 t/m 8
 2. Docentenvragenlijst en adviessysteem voor groep 1 t/m 8
 3. Sociogram op basis van cijfers voor groep 5 t/m 8
 4. Sociogram op basis van smileys voor groep 2 t/m 8
 5. Sociale Veiligheidslijst voor groep 5 t/m 8

De bovenstaande items staan beschreven in het Kanjerbeleidsplan van de school.

3.2 Voorwaarden voor een goede aanpak van pesten

Op onze school willen wij als team een klimaat scheppen waarin het mogelijk is dat de pester zelf zijn/haar gedrag met hulp gaat veranderen, dat de meelopers zelf hun houding en gedrag kunnen veranderen.

De school kiest er echter niet voor om kinderen te beoordelen als behorend bij “kwaad of goed”. Ieder mens maakt wel eens fouten. Kinderen staan in emotioneel opzicht “onder en boven de wet”. De weg van de mens, en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin te worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders hebben die opvoedingsplicht evenals leerkrachten.

In gesprek met kinderen (en ouders) wordt de voorwaarde gehanteerd dat binnen de kaders van de Nederlandse wetgeving veel mag zolang je rekening houdt met elkaar. Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander, en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom: je gedraagt je. Deze anderen zijn:

- a. Jouw klasgenoten en andere kinderen op school.
- b. De leerkrachten, de directie, de ouders van andere kinderen.
- c. Jouw ouders, die trots op je kunnen zijn. Omdat jij iemand bent die is te vertrouwen. Dit betekent bijvoorbeeld: als je iets vertelt, dan vertel je het hele verhaal en niet toevallig het belangrijkste stukje even niet.
- d. Mensen die op eenzelfde manier doen als jij, maar ook mensen die anders doen dan jij.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt, dan zal de school kiezen voor een **oplossingsgerichte aanpak**. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet, en borgt gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haatgerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht.

Aanvullend: school en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje gaan leren, met het doel de problemen voor het eigen kind op te lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is. Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest als duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar (fatsoensnormen), waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met verbaal of fysiek geweld worden opgelost. Agressief gedrag van kinderen, ouders en leerkrachten wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

In de praktijk:

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als school.

- Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden.

3.3 Wat mag u verwachten van de leerkracht op school

3.3.1 Voorbeeldgedrag

U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder. U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: “een goed voorbeeld doet goed volgen”. U mag verwachten dat de leerkrachten twee gedragstalen weten te spreken. De ene gedragstaal sluit aan op de straatcultuur (= directief, helder en grens stellen), de andere gedragstaal sluit aan op de wereld van wederzijds respect (richt zich op het geven van inzicht). Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect. Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

Er is als het ware een voortdurende strijd tussen de mentaliteit van de straatcultuur en de cultuur van wederzijds respect. Feitelijk gaat het om de vraag die al duizenden jaren bestaat of geweld loont of niet. Aan de kant van de straatcultuur heb je de opvatting: “The winner takes it all”. Ben jij de sterkste, dan kun jij bepalen wat een ander moet doen. In het midden, tussen de straatcultuur en de cultuur van wederzijds respect, plaatsen we de opvatting “oog om oog, tand om tand”. In deze opvatting loont geweld niet, omdat je met gelijke munt wordt terugbetaald. Bij de cultuur van wederzijds respect heb je de opvatting: “van de meeste tegenslag in het leven kun je leren”. Zoek elkaars geluk. Doe elkaar recht. Ik voel mij goed als we een oplossing hebben gevonden waarbij jij je ook goed voelt. Doe aardig en welgemanierd, in deze opvatting wordt geweld zinloos.

3.3.2 Correct antwoord van de leerkracht op misdragingen van ouders

Ouders spreken met respect over elkaars kinderen en opvoeding. Uiteindelijk doen we allemaal ons uiterste best naar eer en vermogen. U spreekt met respect over de leerkrachten die werkzaam zijn op deze school. Zie ook:

<http://kanjertraining.nl/informatie-voor-ouders/pesten>.

3.4 De aanpak

3.4.1 Het rollenspel

De Kanjertraining richt zich op meer dan pesten alleen. Kinderen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander. Kinderen die zich misdragen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en hun verlangen het goed te doen. De meeste kinderen bedoelen het goed, maar “het kan er behoorlijk brutaal uitkomen”. Daarin wijkt een kind niet af van veel volwassenen. Als zo iets zich voordoet, dan is het goed dat het kind wordt gecorrigeerd. Omdat de leerkrachten en ouders niet alles zien, is het van belang dat kinderen zelf ook enige zelfredzaamheid vertonen. Kinderen kunnen best aan elkaar vertellen dat ze last hebben van bepaald gedrag. Omdat kinderen, op een enkeling na, niet vervelend willen doen, zijn op dit niveau de meeste problemen op te lossen. In de Kanjertraining wordt expliciet geoefend in rollenspelen hoe je kunt reageren op vervelend gedrag. Dit gebeurt met gedragsrollen met behulp van verschillende petten.

Kinderen leren rechtop te staan, de ander aan te kijken en te zeggen: “Ik vind dit vervelend, wil je ermee stoppen?”. Vervolgens lopen ze naar een ander kind die ze kunnen vertrouwen (een “maatje”). Daar gaat het kind niet zeuren, maar gaat samen met het maatje iets anders doen. Als het op deze manier niet oplost, dan gaat het kind samen met zijn/haar maatje naar de juf of meester. Tijdens dit rollenspel hebben medeklasgenoten de neiging om te giechelen om het grensoverschrijdend gedrag van de uitdager. Aan deze kinderen wordt duidelijk gemaakt dat dit giechelgedrag het pestgedrag van de uitdager versterkt. Ze geven als het ware “benzine” aan vervelend gedrag. Zo oefent niet alleen de gepeste maar ook de omstander.

3.5 Wat wordt van u als ouder verwacht

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

- U heeft niet het recht om een andermans kind aan te spreken op zijn/haar gedrag in een conflictsituatie.
- U spreekt in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doet de school ook over u en uw kind.
- Als u zich zorgen maakt over het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de school. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te doeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.
- Als ouder kent u het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld/een oplossing wordt gezocht en kwaadsprekerij/achterklap.

Tips voor ouders

1. Ook mijn kind kan doen als de zwarte, rode of gele pet. Ook mijn kind kan pesten.
2. Ook mijn kind kan worden gepest.
3. Ik neem het probleem serieus.
4. Ik probeer erachter te komen wat mogelijke oorzaken zijn van het gedrag van mijn kind.
5. Ik overleg met school, ik ga zelf niet ingrijpen.
6. Ik stimuleer mijn kind om pestgedrag bijtijds te vertellen aan de groepsleerkracht.
7. Ik bied hulp aan mijn kind.
8. Ik schakel eventueel een expert in als ik dat nodig vind of als school dat aangeeft.

3.6 Tips voor kinderen

3.6.1 Omgaan met respect

Spreek met respect over je ouders. Uiteindelijk bepalen je ouders wat wel en niet kan.

Spreek met respect over je school. Uiteindelijk bepalen de leerkrachten wat wel en niet kan op school.

Spreek met respect over ander kinderen. Beheers jezelf. Blijf fatsoenlijk. Daar kom je het verst mee. Je juf/meester is hiervoor het aanspreekpunt als dit moeilijk voor je is.

Spreek met respect over jezelf. Ook jij mag er zijn. Als je daaraan twijfelt, spreek dan met je ouders en/of je juf/meester.

1.a.1 Werken met een maatje

Probeer het zelf op te lossen. Als kinderen vervelend doen, ga dan niet zeuren, grappig doen of boos. Blijf rustig en laat je niet op de kast jagen. Als het moeilijk wordt, stap dan naar je maatje. Jouw maatje helpt je op een goede manier. Wie is jouw maatje?

1.a.2 Omgaan met naar gedrag

Kom je naar gedrag tegen? Zeg en doe dit:

- a. Wil je ermee stoppen? Ik krijg een naar gevoel van jouw gedrag. Ik vind het vervelend dat je dit (schelden, achterna roepen, slaan, enz.) doet.
- b. Wil je er niet mee stoppen? Meen je dat?
- c. Zoek het uit. Hier heb ik geen zin in. Je haalt je schouders op en gaat iets gezelligs doen. Je blijft rustig, je blijft eigen baas (je laat je niet bepalen door een vervelend persoon). Je doet als de witte pet.
- d. Ga weg bij vervelend gedoe. Zoek een maatje, doe iets gezelligs, maak een kletspraatje met iemand anders. Op die manier kom je meestal van pesters af.
- e. Stopt het niet? Vraag aan je juf/meester of die je wilt helpen een ruzie op te lossen je juf/meester zoekt een goed moment om je te helpen.

4. Het stellen van grenzen

De school heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten. “Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?”.

Het kan zijn dat een kind zich zodanig misdraagt dat school een grens stelt en het kind een officiële waarschuwing krijgt, een dag(deel) uit de groep wordt geplaatst of overgaat tot schorsing. Ouders worden hierover altijd geïnformeerd en uitgenodigd voor een gesprek.

4.1 Begeleidingsplan voor gedrag

Als het kind zich niet wil misdragen en ouders willen samenwerken met de school dan wordt een begeleidingsplan voor gedrag uitgewerkt. In dit begeleidingsplan worden gedragsdoelen, begeleiding en consequenties afgesproken. Het gesprek met de ouder wordt oplossingsgericht gevoerd. En voldoet aan de criteria zoals die in het voorgaande zijn omschreven. Indien het begeleidingsplan onvoldoende effect sorteert wordt in overleg met ouders naar een andere oplossing gezocht.

4.2 Verwijderingsprocedure

Als na diverse gesprekken blijkt dat een kind zich wil misdragen en de ouders zijn van mening dat hun kind zich mag misdragen (bij deze invaller, want die kan geen lesgeven, ten opzichte van dat kind, want die doet altijd vervelend, heeft een rare moeder enz.) wordt de verwijderingsprocedure van Meer Primair (Beleid Toelating, Verwijdering en Schorsing van leerlingen Meer Primair) in werking gezet.

5. Begeleiding van kinderen

5.1 Begeleiding van het gepeste kind (suggesties)

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe het kind zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Het kind in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie. Bijvoorbeeld je maatje opzoeken en iets leuks gaan doen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een ander kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil. Uitproberen en op terugkomen of het werkt.
- Sterke kanten van het kind benadrukken.
- Belonen (schouderklopje, compliment..) als het kind zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste kinderen en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet over beschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of “ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen”. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten nog toe kan nemen.
- Het kind sociale vaardigheden laten ontwikkelen d.m.v. een programma. Hiervoor is beperkte ruimte beschikbaar.
- Inschakelen van hulp: sociale vaardigheidstrainingen, jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD, bureau Jeugdzorg.

5.2 Begeleiding van de pester (suggesties)

- Praten: zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuus aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten het gepeste kind heeft
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel: straffen als het kind pest, belonen (schouderklopje, compliment) als het kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de “stop-eerst-nadenken-houding” of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind: wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club: waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.

- Inschakelen van hulp: sociale vaardigheidstraining, jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD, bureau Jeugdzorg.

5.3 Mogelijke oorzaken van pestgedrag

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten gevoel).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

6. Adviezen aan ouders

6.1 Ouders van de gepeste kinderen (suggesties)

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans gepest te worden.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

6.2 Ouders van pesters (suggesties)

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

6.3 Alle ouders van de zwijgende meerderheid (suggesties)

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

7. Tenslotte

Het team van Klippeholm en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit Respectprotocol.

Het respectprotocol is te vinden op de website van de Klippeholm. Ouders worden verzocht het respectprotocol goed te lezen en na te komen.

FIJN DAT JE ER BENT!

Datum ondertekening: _____

Naam MR voorzitter: _____

Handtekening MR voorzitter:

Naam directeur: _____

Handtekening directeur:

Bijlage

Handelingssuggesties voor leerkrachten.

Correcte reactie van de leerkracht op excuus van kinderen voor hun wangedrag wanneer blijkt dat een kinderen bewust niet willen meewerken. Een kind handelt dan niet uit onvermogen.

Reactie kind: maar hij/zij daagt mij uit! Juf/meester: je laat je uitdagen en opjutten. Doe alsof de opjutter een radio is. Je hoort het wel, maar luistert niet.

Reactie kind: ik deed het wel, maar hij/zij vertelde niet dat ik moest stoppen. Juf/meester: je moet rekening leren houden met gevoelens van een ander. Als iemand niet blij kijkt dan moet jij je afvragen of het wel leuk is wat jij allemaal doet.

Reactie kind: maar hij/zij deed het ook bij mij. Juf/meester: Natuurlijk hoef jij het niet over je kant te laten gaan. Maar dan ZEG je er iets van. Je gaat niet schelden, zeuren, huilen, roddelen. En gaat het door? Dan haal jij je schouders op en denkt: jammer dan. Je stapt naar je maatje. Wordt het heel erg? Dan stap je naar de juf of meester. En die weten hoe ze daar mee moeten omgaan. Daar mag je op vertrouwen.

Reactie kind: Ik deed het wel maar ik deed het niet alleen. Waarom moet u mij weer hebben? Juf/meester: Ik ben niet van plan om slecht over je te denken, maar ik ben ook een soort scheidsrechter waar je de discussie niet mee aangaat. Anders gezegd: als je iets doet wat niet helemaal de bedoeling is en ik zie dat, dan ga je daarover met mij niet in discussie.

Aanvulling Respectprotocol

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van de Kanjercoördinator of de directeur nodig. Zij kunnen in samenwerking met de leerkracht het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

- a. De Kanjerafspraken.
- b. Denk goed over jezelf en de ander.
- c. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
- d. Denk oplossingsgericht.
- e. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
- f. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil:
 - I. Is er sprake van onvermogen, dan mag dit kind erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Dit kind heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.

- II. Is er sprake van onwil, dan krijgt dit kind een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.
- g. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling)
- h. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.
- i. **Om het gedrag van onze leerlingen beter te kunnen verkennen en interpreteren en meer zicht te krijgen op wat hen bezig houdt (emoties, motivatie, angsten, zelfbeeld etc.) zal het Kanjer LVS gebruikt worden. Vanuit deze informatie zal er een vertaalslag gemaakt worden naar de kanjerlessen op groepsniveau. Wij maken gebruik van:**

1. De Leerling vragenlijst	voor groep 5 t/m 8	2x per jaar afgenomen
2. Docentenvragenlijst en adviessysteem	voor groep 1 t/m 8	2x per jaar afgenomen
3. Sociogram op basis van cijfers	voor groep 5 t/m 8	na analyse van Leerling vragenlijst
4. Sociogram op basis van smileys	voor groep 2 t/m 8 Eindschooljaar	
5. Sociale Veiligheidslijst	voor groep 5 t/m 8	1x per jaar afgenomen

De bovenstaande items staan beschreven in het Kanjerbeleidsplan van de school.

Vragenlijst Sociale Veiligheid Stichting Kanjertraining

Stichting Kanjertraining heeft in overleg met de inspectie de "Vragenlijst Sociale Veiligheid van Stichting Kanjertraining" ontwikkeld voor het primair onderwijs. Met deze lijst kan een school voldoen aan de Wet Sociale Veiligheid. In deze wet staat dat scholen in het Primair en Voortgezet Onderwijs een inspanningsverplichting hebben om een actief veiligheidsbeleid te voeren. Ze moeten tevens monitoren wat hiervan het effect is, om zo het beleid te verbeteren. Voor het monitoren is een meetinstrument nodig dat een actueel en representatief beeld geeft van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Voor de Sociale Veiligheidslijst van Stichting Kanjertraining is uit onderzoek gebleken dat deze betrouwbaar en valide is. De school kan de lijst in laten vullen door (een representatief deel van) leerlingen uit groep 5 t/m 8. De volgende aspecten worden gemeten in deze lijst:

1. **Het vóórkomen van incidenten op school. Dit is de aantasting van sociale veiligheid (pesten etc.), psychische veiligheid (bedreigen etc.) en fysieke veiligheid (schoppen etc.).**
2. **Veiligheidsbeleving van leerlingen (Ik voel me veilig op school/op het plein etc.).**
3. **Welbevinden van leerlingen (Hoe prettig voel je je tussen je klasgenoten?).**
4. **Leerkracht treedt op (Vinden leerlingen dat de leerkracht goed optreedt?).**
5. **Angst voor incidenten.**

De onderste twee onderdelen zijn **niet** door de Wet Sociale Veiligheid ingegeven, maar heeft Stichting Kanjertraining zelf toegevoegd. Een school signaleert hiermee in hoeverre de leerkracht adequaat optreedt tegen incidenten en in hoeverre angst een rol speelt. In onveilige klassen kan angst soms bepalender zijn voor de veiligheidsbeleving dan de daadwerkelijke incidenten. De school kan deze informatie gebruiken als aanknopingspunten voor de verbetering van het veiligheidsbeleid.

De vragenlijst is gratis toegankelijk voor Kanjerscholen via het KanVAS.

Uitslagen worden gegeven per kind, per klas en per school. De normen zijn gebaseerd op 2283 leerlingen uit 104 klassen van 23 scholen. De inspectie kijkt naar de uitslagen op schoolniveau. Deze uitslagen kunnen zij bij Stichting Kanjertraining opvragen.

Klassen en leerlingen blijven anoniem. Het gaat erom dat de school naar aanleiding van de uitslag het veiligheidsbeleid aanpast; tot actie overgaat. De inspectie beoordeelt dus niet alleen de mate van veiligheid, maar vooral ook de inspanning van de school om de school veiliger te maken.

In de uiteindelijke versie van de vragenlijst zullen concrete adviezen worden gegeven die aansluiten bij de Kanjertraining. Deze zullen worden gegeven op het niveau van de school (beleid, ouders aanspreken, welk voorbeeld geeft het team?), op het niveau van de klas (groepsoefeningen ter bevordering van de veiligheid) en op het niveau van de leerlingen individueel.

De Kanjertraining gaat uit van een contextuele benadering. Dat wil zeggen: in sociaal onveilige klassen blijken kinderen elkaar minder te vertrouwen. De basis van vertrouwen moet weer worden teruggezet. Omdat kinderen elkaar kunnen voeden in elkaars gedrag (bijvoorbeeld meelachen, zielig doen, erbij staan), zijn de kinderen gezamenlijk verantwoordelijk om een veiligere sfeer te creëren. Alleen een pester of een gepest kind zien als het probleem, leidt niet tot een structurele oplossing. Vandaar dat groepsoefeningen en het betrekken van ouders worden geadviseerd en oplossingen op beleidsniveau.